

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Ornatus, paragraph. 8.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

i c. Presbyteri d. 34. c. non oportet. 2. de cons. d. 5. c. cum decorem. 4. de vit. honest. Cler. c. Doc. de imm. Eccl. in 6. Clem. 1. de Celebr. Miss. 1 Sylvest. v. Choreas. Max. ar. disc. 108. super sermone Domini in Monte, quib. adde Menoch. de arbitra. cum addit. ad casum 69. nu. 59. m Clem. 1. de Celebr. Missar. n Boff. l. c. nu. 8. o apud Boffium l. c. p Sanc. in consil. li. 1. c. 8. dub. 24. nu. 22. ex Lopez.

6. In Clementina, de statu Monachorum cap. 2. dum dicitur de monialibus, non choreas, non festa secularium prosequantur, non videtur imponi præceptum, sed ex monentur, juxta sana consilia; neque enim moniales, inter se fortè ex aliqua occasione puras choreas agentes, etiam ob recreationis gratiam, audeo de peccato mortali condemnare: quamvis profecto digna sit culpa, quæ severe à superioribus castigetur.

§. VIII.

Ornatus.

1. **H**Uc Ornatum mulieris reduci curiosus Lector vult, huc ergo reducamus.

Nomine ornatus intelligitur a omnis cultus muliebris per pigmenta, & comam apposititiam, per intortos capillos, per pectoris nuditatem, per ornamenta aurea & gemmata, per novas vestium formas, præsertim si quæ ijs utantur supra statum, vel præter receptam consuetudinem.

a Less. li. 4. c. 4. dub. 14. n. 105.

2. In hoc ergo certum est primò, si ne peccato b posse quæri ornatum corporis, ob bonum finem, non solum scilicet ob necessarium corporis tegumentum, sed etiam ad sui status decorum, nimirum ut pro conditione sui status, honorificè quis prodeat in forum; id enim est laudabile, & rectè rationi consonum. Contra, certum item est, cum evidenti peccato mortali eundem ornatum quæri, se ob finem graviter malum, quicumque is sit, conquiratur, v. g. ut quis adulteret, ut turpiter concupiscatur, &c. id quod probatione non indiget.

b lb. n. 106.

3. Certum est secundò, si se ornet mulier matrimonio juncta, vel ad id aspirans, ut viro placeat, vel ut virum nanciscatur, nihil peccare. c ratio est, quia hic finis, cum honestus sit, satis honestam illi ornamento causam præbet.

4. Certum sit tertio, mulierem etiam illam, quæ nec nupta est, nec nuptias intendit, imò & adolescentes & viros, si se ornent, non ut ab alijs turpiter concupiscantur, sed ut censantur inter pulchros, & laudentur ut pulchri, non peccare mortaliter; d ratio est, quia id non continet gravem deordinationem, sed, ad summum, vanam quamdam gloriam coram hominibus.

d lb. nu. 109. ex S. Thom. Cajet. Res.

5. Remanent ergo duæ difficultates. Prior, an excessus in hujusmodi ornatu sit ex se mortalis? Posterior, an saltem sit mortalis, ob scandalum, quia nimirum

ni mirum mulier sic ornata causa est, vel occasio ruinæ spiritualis multorum.

6. Quoad prius, assero cum D. Thoma, & Cajetano, non esse nisi venialem excessum; ratio est, quia excessus in appetitu & usu rei per se non malus, non est, nisi veniale, ut patet in excessu cibi, potus, divitiarum, &c. qui non est ex se mortalis, nisi ratione gravis nocimenti, quod aliquando inferret: Sed in casu nostro non est, nisi excessus in conquirendo nitore, pulchritudine, cultuque corporis, quæ non sunt ex se mala, sed indifferentia, ergo &c. Adde; peccatum, ut sit mortale, debet esse graviter contra charitatem Dei, vel proximi, vel sui ipsius; id quod non est invenire in casu nostro.

e S. Tho. 2. 2. qu. 169. art. 2. ad 4. Cajet. ib.

7. Quoad posterius, assero, de eo tam bene, cordatè, ac sapienter scripsisse nunquam satis laudatum Lessium, f ut iudicem, hic sufficere, si illius doctrinam ad verbum exscribam: Scio, Albertum Alberti fusè de ornatu mulieris aliquanto scrupulosius disputare, sed me juvat, Lessium sequi benigniorem. Potest, ait Lessius, in excessu istius ornatus esse peccatum mortiferum per accidens, ratione alicujus pravitatis connexæ.

f Less. ib. n. 112. 113.

Primò, ratione mali finis, ut si fiat animo pertrahendi ad libidinem.

Secundò, ratione præcepti positivi, ut si talis excessus esset vetitus aliqua lege, sub pœna excommunicationis, eaque servaretur,

Quod si lex non habeat annexam pœnam, vel saltem non gravem, non erit plusquam veniale: imò credibile est, plerasque leges civiles de huiusmodi, quæ passim varijs locis habentur, esse solum pœnales, & obligare tantum ad multam.

Tertiò, ratione scandalii, ut si quis uteretur veste adeo tenui, vel ita conformata, ut per eam pudenda non satis tegerentur: id enim, iudicio morali, non tam esset pulchritudinem ostentare, quàm homines directè ad libidinem allicere.

Secus est, in nudando pectore, ut Cajetanus, Fumus, & Navarrus notant; præsertim, ubi est ea consuetudo: nam pars illa honesta censetur, nec natura, aut pudor humanus postulat, illam absolute tegi. Grave tamen peccatum esset, huiusmodi morem introducere, ubi id non est consuetum: insolita enim magis movent; & res ipsa merito ob periculum, etiam ubi est recepta, tanquam illicitum libidinis, esset abroganda, ut Doctores monent.

Notandum tamen, non ex eo censeri ornatum scandalosum, quod mul-
ti occasione illius putentur ad prava desideria provocandi, ut rectè prædicti Doctores tradunt: alioquin etiam pulchritudo naturalis scandalosa esset: nam multo magis provocat, quàm artificiosa; cum natura longè superet artem. Itaque etiam si femina putet, aliquos peccaturos, non tamen id circo sub peccato mortali tenetur talem ornatum dimittere: sicut is, qui à multis odio habetur, non tenetur à publico abstinere, ut inimicis non detur oc-

casio odij. Ratio est, quia ornatus iste solum remotè ad malum provocat, ergo non tenetur ab eo abstinere, ne alij peccent: alioqui perpetuo abstinere deberet (cum illa occasio sit perpetua & universalis) quod nimis grave esset humanæ conditioni. Sufficit igitur, ut ei peccatum proximi displiceat, & illius salutem non contemnat. Et confirmatur, quia quod illi peccent, ex eorum provenit malitia, non ex conditione ornatus: sicut enim circa hanc peccant, ita etiam circa alias eximie pulchritudinis: atqui, id, quod ex aliorum malitia provenit, non tenemur cum tanto gravamine nostro impedire. Secus, si aliquo gg. casu ad breve solum tempus ob peculiare periculum alicujus abstinendum esset: tunc enim charitas postularet, ut pro eo tempore talem ornatum superfluum omittam, ne proximus, qui alioquin putatur non peccaturus, inde peccandi occasionem habeat.

gg. Hanc limitationem non ponit Diana p. 2. tr. 15. res. 36. etiam si ornatus sit superfluus & maximus, modo sit secundum morem patriæ, & de se non sit quasi provocativus ad malum.

Hæc Lessius, qui etiam n. 114. notat, ornatum seu usum vestis alieni sexus, non esse intrinsecè malum; unde ob causam justam fieri posse, v. g. si alia desit, si opus sit se occultare ab hoste, si fiant representationes &c. Ex levitate id facere, esse solum veniale, jure fatetur.

Vide denique superius, g. ubi notavi rationem, cur non liceat puellæ,

se ornata in conspectum amarij con-
sulto dare, ut conspiciatur.

g. sup. l. 5. c. 1. §. 4. n. 27.

!CAPUT NONVM.

Discussio duo dicta Caramuelis in materia luxurie.

De tertio dicto vide lib. 10. c. 7.

1. **P**rimum dictum a est hujusmodi. Infero, peccantem cum virgine sodomice, primò, non teneri dicere, illam esse virginem: ita Diana, de circumstantijs aggravantibus, res. 14. Secundò, imò neque teneri exponere, se sodomiam habuisse cum muliere, ut ipse docet Diana ibid. res. 2. & Bonac. de matrim. q. 4. p. 11. nu. 9. Ratio est, quia sodomia cum muliere, aut cum viro, solum differunt in genere entis, non in genere moris, non secus, ac furari aurum, aut argentum; frangere jejunium pane, vel piscibus. Hæc ille.

a. Caram. in Reg. 5. Ben. n. 1013.

Ex his primum approbo, ut approbavi superius c. 9. 1. nu. 2. Secundum approbare non possum, sicuti nec superius approbavi c. 5. §. 3. n. 1. Ratio est duplex: prima, quia falsum est, non differre in genere moris; nam, ut ibidem dixi, perfecta sodomia, quæ est cum viro, procedit ex affectu ad indebitum sexum: quæ vero cum muliere, non est ad indebitum sexum, sed licet ad debitum, tamen ad partem innaturalem: quæ duo certe quilibet bene moratus non potest negare, in genere moris differre: non sic, furari.